

jeugd

MONITOR / ZEELAND

JEUGDMONITOR ZEELAND
Jongvolwassenen 2012

Rapport Schouwen-Duiveland

Middelburg, oktober 2012

Colofon

© SCOOP 2012

Samenstelling

Jolanda van Overbeeke
Ankie Smit

SCOOP
Kousteensedijk 7
Postbus 407
4330 AK Middelburg
Telefoon (0118) 682500
Telefax (0118) 635311
www.scoopzld.nl
scoop@scoopzld.nl

*Deze uitgave is tot stand gekomen in opdracht van de Provincie Zeeland.
De Provincie Zeeland streeft naar een goede sociale en culturele infrastructuur in Zeeland,
in samenwerking met anderen. Als sociaal-cultureel kennis- en ontwikkelingsinstituut ondersteunt
SCOOP de Provincie bij haar taken in het sociaal-cultureel beleid*

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Deel 1: Uitkomsten onderzoek jongvolwassenen – Oosterschelderegio (2004-2008-2012).....	6
Deel 2: Uitkomsten onderzoek jongvolwassenen – Schouwen-Duiveland (2012).....	9
Achtergronden	9
Opleiding.....	10
Werk.....	11
Geldzaken.....	12
Wonen en woonomgeving.....	13
Gezondheid	14
Vrije tijd en (sport)verenigingen	15
Mobiliteit.....	16
Ongewenst gedrag	17
Politiek en maatschappij	18
Bijlage 1: Responsverantwoording.....	19

Inleiding

In dit rapport worden de belangrijkste uitkomsten van het onderzoek onder jongvolwassenen weergegeven. Van elke gemeente in Zeeland is een apart rapport opgesteld.

Provinciaal zien we een aantal trends. Op het gebied van ervaren gezondheid, schulden, gokken en roken doen de huidige jongvolwassenen het beter dan de vorige generaties jongvolwassenen. Criminaliteit en discriminatie zijn gedaald. Vergeleken met de vorige generaties bewegen en lezen de huidige jongvolwassenen minder en zijn ze minder geïnteresseerd in politieke onderwerpen. Daarnaast valt de verandering in tijdsbesteding op. Meer tijd wordt besteed aan social media en internet en minder aan het bellen met vrienden en het ontmoeten van vrienden bij elkaar thuis.

Onderzoek

Het onderzoek onder jongvolwassenen is voor de derde keer uitgevoerd. Via het GBA zijn alle jongvolwassenen geboren in 1989, 1990 of 1991 (21 tot en met 23 jaar) aangeschreven met het verzoek deel te nemen aan het onderzoek. In 2004 en 2008 zijn vergelijkbare onderzoeken uitgevoerd door de Jeugdmonitor Zeeland, maar dan uitsluitend in het cohort dat 21 jaar werd in het jaar van onderzoek.

In 2008 leverde het onderzoek onder 21-jarigen een probleem op. Het bleek niet mogelijk de uitkomsten uit te splitsen op het niveau van gemeenten, door te lage aantallen. Daarom is er dit jaar voor gekozen het cohort uit te breiden met 22- en 23-jarigen. Dat leverde wel voldoende respons op om op gemeentenniveau uitspraken te kunnen doen.

Voor de vergelijking in de tijd kunnen we uitsluitend naar de 21-jarigen kijken, omdat in 2004 en 2008 de 22- en 23-jarigen geen onderdeel uitmaakten van het onderzoek. Door een te lage respons van de 21-jarigen kunnen we deze vergelijking niet maken op gemeentenniveau, maar wel op regionaal en provinciaal niveau. De term "regionaal" is niet helemaal juist, omdat we ook een onderscheid maken tussen steden en platteland. In tabel 1 is te zien hoe de Zeeuwse gemeenten zijn verdeeld over drie regio's, steden en platteland. Voor elk van deze in totaal vijf gebieden is een vergelijking in de tijd beschikbaar. In de gemeentelijke rapportages is de vergelijking in de tijd opgenomen die voor de betreffende gemeente het meest relevant is.

Tabel 1. Verdeling van de Zeeuwse gemeenten over drie regio's, steden en platteland

Gebied	Gemeenten
Oosterschelderegio	Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland, Tholen
Walcheren	Middelburg, Veere, Vlissingen
Zeeuws-Vlaanderen	Hulst, Sluis, Terneuzen
Steden (Z-4)	Goes, Middelburg, Terneuzen, Vlissingen
Platteland	Borsele, Kapelle, Hulst, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland, Sluis, Tholen, Veere

Respons

In totaal hebben 3149 jongvolwassenen de vragenlijst ingevuld, waarvan 288 uit de gemeente Schouwen-Duiveland. Op Zeeuws niveau blijft de respons van niet-studerende jongeren wat achter bij die van studerende jongeren. Voor deze analyse hebben we het databestand gewogen naar het niveau van de opleiding die men volgt, de regio waar men woont, de leeftijd en het geslacht, waardoor de verschillen in respons op deze vier kenmerken zijn gecorrigeerd. Meer informatie over de respons kunt u vinden in de bijlage.

Opzet rapport

De belangrijkste uitkomsten van het onderzoek onder jongvolwassenen worden per thema gepresenteerd. Het rapport van Schouwen-Duiveland bestaat uit twee delen. In het eerste deel worden de ontwikkelingen in de tijd beschreven op het niveau van de Oosterschelderegio. In het tweede deel worden de gemeentelijke uitkomsten van het onderzoek in 2012 gepresenteerd. Waar opvallende verschillen bestaan in vergelijking met de andere gemeenten uit de Oosterschelderegio of de rest van Zeeland, wordt dit vermeld.

Gespreksronde

De uitkomsten van het onderzoek worden in het najaar van 2012 besproken met vertegenwoordigers van de gemeente aan de hand van dit rapport. Hierbij is gelegenheid tot het stellen van aanvullende vragen zoals vragen over aanvullende cijfers of analyse, dan wel advies- en informatievragen.

Deel 1: Uitkomsten onderzoek Jongvolwassenen Oosterschelderegio (2004-2008-2012)

Achtergronden

Aandeel niet-gelovigen neemt toe

In de gemeenten van de Oosterschelderegio wonen ruim acht van de tien jongvolwassenen (21-jarigen) nog bij hun ouders of verzorgers. Eén op de tien woont samen met een partner. Bijna driekwart geeft aan ooit kinderen te willen, maar de meesten pas over 5 jaar of nog later.

Steeds meer jongvolwassenen doen iets in het huishouden. Ook valt op dat meer jongvolwassenen aangeven niet alle taken in het huishouden op zich nemen.

Het aandeel niet-gelovigen is in de loop van de tijd toegenomen.

Opleiding

Ruim de helft van de jongvolwassenen studeert op dit moment

De helft van de 21-jarigen heeft een mbo-opleiding afgerond. Vergeleken met 2008 (1%) hebben iets meer 21-jarigen (4%) al een hbo-diploma. Ruim de helft geeft aan op dit moment te studeren (voltijd of deeltijd). Van degenen die nog studeren volgen zes van de tien een mbo-opleiding, een derde volgt een hbo-opleiding, één op de twintig zit op de universiteit.

Het opleidingsniveau van de moeders van de jongvolwassenen uit de Oosterschelderegio lijkt te stijgen. Vergeleken met 2008 hebben minder moeders een mulo/mavo diploma, meer moeders hebben een mbo diploma.

Werk

Minder jongvolwassenen hebben op dit moment een baan of bijbaan naast hun studie; minder jongvolwassenen zien carrièremogelijkheden voor zichzelf in Zeeland

Ruim acht van de tien jongvolwassenen hebben op dit moment een betaalde baan of bijbaan. Dit is minder vergeleken met 2008: toen had ruim negen op de tien een betaalde baan of bijbaan. Voornamelijk minder jongvolwassenen hebben een baan of bijbaan naast hun studie.

Bijna de helft van de jongvolwassenen die werken heeft een fulltime baan (>32 uur). De meeste jongvolwassenen werken in de (detail)handel (20%), gezondheids- en verzorgingszorg (15%) en horeca (14%). Opvallend is dat in 2012 (36%) iets meer jongvolwassenen dan in 2004 (30%) aangeven dat ze in Zeeland geen carrièremogelijkheden zien voor zichzelf.

Geldzaken

Minder jongvolwassenen hebben schulden

De voornaamste bron van inkomen voor jongvolwassenen is loon, al dan niet in combinatie met een bijdrage van de ouders en/of een studiebeurs. Het netto inkomen ligt voor tweederde van de jongeren onder de € 1000. Positief is dat nu minder 21-jarigen aangeven dat ze een schuld hebben dan in 2004: 5% t.o.v. 16%. Ook de schulden die de jongvolwassenen hebben zijn minder hoog. In 2004 had 6% een schuld van meer dan €2000; in 2012 maar 1%. Minder jongvolwassenen hebben wel eens hulp gezocht om problemen vanwege schulden op te lossen.

Wonen en woonomgeving

Meer jongvolwassenen vinden dat er voldoende voorzieningen zijn in de buurt

Ruim één op de zeven jongvolwassenen woont zelfstandig. Van deze jongvolwassenen woont de helft in een huurwoning, vier van de tien in een koopwoning en één tiende woont op kamers. Bijna één op de acht jongvolwassenen staat een jaar of langer ingeschreven voor een huurwoning. Dit aandeel is gestegen. In totaal zoeken drie van de tien jongvolwassenen een woning om te huren of te kopen.

Bijna driekwart van de jongvolwassenen uit de Oosterschelderegio vindt dat er voldoende voorzieningen zijn in de buurt. Dit zijn er meer vergeleken met 2004 (63%) en 2008 (70%).

Gezondheid

Meer jongvolwassenen vinden dat ze een uitstekende gezondheid hebben

Ruim negen van de tien jongvolwassenen vinden de eigen gezondheid goed of zelfs uitstekend. Meer zijn hun gezondheid zelfs uitstekend gaan vinden.

Het aandeel jongvolwassenen met overgewicht is niet veranderd. Een kwart heeft overgewicht of obesitas. Eén op de zeven haalt de norm gezond bewegen (dagelijks een uur sporten/intensief bewegen).

Meer jongvolwassenen vinden dat ze voldoende vriend(inn)en hebben. Ze hebben hun vriend(inn)en vaker op school (basisschool / middelbare school / vervolgopleiding) leren kennen.

Ook hebben meer jongvolwassenen altijd iemand naar wie ze toe kunnen gaan om te praten, als ze een probleem hebben of ergens mee zitten. Jongvolwassenen gaan dan meestal naar een vriend of vriendin (52%), al is dit wel gedaald sinds 2008 (62%). Meer jongvolwassenen (26%) gaan vergeleken met 2008 (18%) naar hun (pleeg- of stief)moeder.

Verslaving (gokken, roken, drugs, alcohol)

Minder jongvolwassenen gokken

Meer jongvolwassenen (84%) hebben de afgelopen 4 weken niet gegokt om geld, in 2004 had 77% niet gegokt. Er zijn geen veranderingen in de tijd wanneer we kijken naar roken en alcohol. Ruim een derde van de jongvolwassenen rookt. Bijna negen van de tien jongvolwassenen drinken wel eens alcohol. Van de alcohol drinkende jongvolwassenen hebben ruim zes van de tien de afgelopen 4 weken minstens 1 keer vijf glazen of meer gedronken bij één gelegenheid. Bijna één op de tien jongvolwassenen heeft de afgelopen 4 weken drugs gebruikt.

Vrije tijd en (sport)verenigingen

Gebruik van social media neemt toe; bellen met vrienden neemt af

Twee van de vijf jongvolwassenen zijn lid van een sportvereniging en één van de vijf is lid van een andere vereniging (geen sport).

Een derde van de jongvolwassenen is de afgelopen vier weken naar een discotheek geweest. Dat is minder dan in 2004. Ook zijn minder jongvolwassenen naar een feest op een sportclub geweest. Meer dan de helft bezocht de afgelopen vier weken een café, een restaurant of een feest bij vrienden/vriendinnen.

Qua tijdsbesteding zien we dat steeds meer 21-jarigen iets doen met social media (nu ruim acht van de tien). Ook surfen steeds meer jongvolwassenen -niet voor werk/opleiding- op internet (op dit moment ruim negen van de tien). Minder tijd wordt besteed aan het bellen met vrienden/vriendinnen en lezen. Een derde belt niet met vrienden, vier van tien lezen niet.

Mobiliteit

Minder jongvolwassenen hebben een auto tot hun beschikking

Driekwart van de jongvolwassenen heeft een auto tot zijn beschikking. Ruim acht van de tien maken wel eens gebruik van een auto. Zowel het tot hun beschikking hebben van als het gebruik van een auto is minder dan 2008. In 2012 wordt er vooral minder van de auto gebruik gemaakt voor woon-werkverkeer en om naar school/opleiding te gaan.

Bijna zes van de tien jongvolwassenen maken wel eens gebruik van het openbaar vervoer. Jongvolwassenen zijn iets minder gebruik gaan maken van het openbaar vervoer in hun vrije tijd, op dit moment gebruikt ongeveer een kwart van de jongvolwassenen hiervoor het openbaar vervoer.

Ongewenst gedrag

Minder jongvolwassenen zijn in aanraking geweest met de politie.

Eén op de twintig jongvolwassenen heeft in het afgelopen jaar met de politie te maken gehad voor het plegen van een strafbaar feit. Het aandeel jongvolwassenen dat in aanraking is geweest met de politie is in de loop van de tijd afgenomen.

Ongeveer één op de tien is het afgelopen jaar slachtoffer geweest van criminaliteit. Het aandeel jongvolwassenen dat slachtoffer is geweest van discriminatie is gedaald. Eén op de twintig jongvolwassenen is de afgelopen twee jaar gediscrimineerd.

Politiek en maatschappij

Vergrijzing wordt groot probleem; interesse in politieke onderwerpen neemt af

Aan de jongvolwassenen is gevraagd wat zij denken dat over tien jaar in zeeland het grootste probleem zal zijn. Dit is sterk veranderd over de tijd. Vergrijzing staat nu met stip op nummer 1 (33%), dat percentage is toegenomen in de loop van de tijd. Steeds minder jongvolwassenen denken dat criminaliteit en oorlog/terrorisme de grootste problemen zullen zijn. Net als in 2004 denkt nu ruim één op de tien jongvolwassenen dat werkloosheid het grootste probleem zal worden, in 2008 dacht één op de twintig dit. Tot

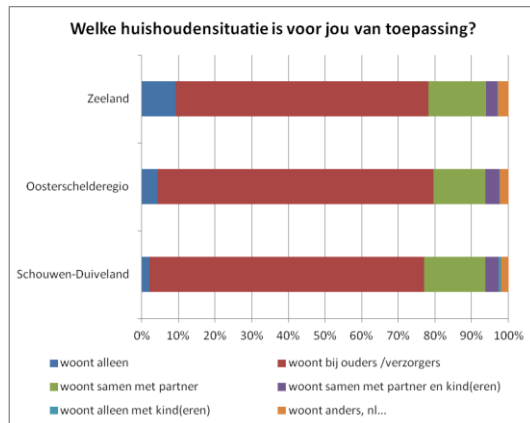
slot valt op dat 16% van de jongvolwassenen denkt dat er over tien jaar geen grote problemen zullen zijn in Zeeland, in 2004 dacht 11% dit.

Steeds meer jongvolwassenen zijn niet geïnteresseerd in politieke onderwerpen. Een derde van de jongvolwassenen is niet geïnteresseerd in politieke onderwerpen, in 2004 was dit een kwart.

Deel 2: Uitkomsten onderzoek Jongvolwassenen Schouwen-Duiveland (2012)

Achtergronden

- **Jongvolwassenen op Schouwen-Duiveland wonen wat minder vaak alleen**

Driekwart van de jongeren in Schouwen-Duiveland woont bij de ouders/verzorgers. Ongeveer één op de vijf woont samen met hun partner, waarvan een klein deel ook één of meer kinderen heeft. Slechts 2% woont alleen. Dat is wat lager dan gemiddeld in de Oosterschelderegio (4%).

- **Zeven van de tien jongvolwassenen willen ooit kinderen**

Het overgrote deel van de jongeren wil (ooit) kinderen. Van de jongeren die nog geen kinderen hebben en wel kinderen willen, geven twee op de tien aan dat binnen twee jaar te willen. Elders in de Oosterschelderegio is het aandeel dat al op korte termijn aan kinderen wil beginnen wat lager (13%).

- **Slechts 1% van de jongvolwassenen op Schouwen-Duiveland is van niet-Nederlandse afkomst**

Slechts een heel klein deel van de jongeren op Schouwen-Duiveland is niet in Nederland geboren (1%) of heeft ouders die niet in Nederland zijn geboren (3%). Dit aandeel is ook kleiner dan gemiddeld in de Oosterschelderegio.

- **Meer dan de helft van de jongvolwassenen op Schouwen-Duiveland heeft geen geloofsovertuiging**

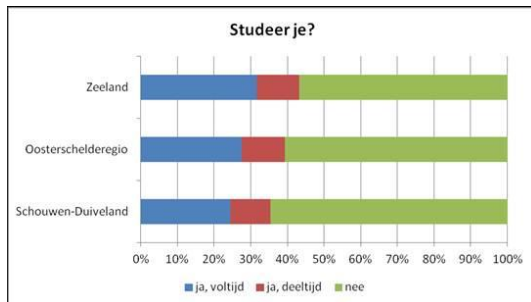
Iets meer dan de helft (57%) heeft *geen* geloofsovertuiging. Dat is wat meer dan gemiddeld in de Oosterschelderegio (46%). Het geloof heeft dan ook voor meer jongeren geen betekenis in hun leven.

Opleiding

- **Jongvolwassenen op Schouwen-Duiveland volgen vaker een opleiding buiten Zeeland**

Ongeveer twee op de tien jongeren hebben een vmbo-opleiding afgerond; ongeveer de helft een mbo-opleiding. Voor meer dan één op de tien jongeren (12%) geldt dat zij een hbo-opleiding of universitaire opleiding (1%) hebben voltooid. Deze cijfers over opleidingsniveau wijken niet af van het gemiddelde onder jongeren in de Oosterschelderegio. Wel blijken wat meer jongeren uit Schouwen-Duiveland hun opleiding aan een onderwijsinstelling buiten Zeeland te hebben gevolgd (43% t.o.v. 34%).

- **Een derde van de jongvolwassenen op Schouwen-Duiveland studeert**

Tweederde van de jongeren die op Schouwen-Duiveland woont, studeert niet meer. Een kwart van de jongeren volgt een voltijd-opleiding en de overige jongeren een opleiding in deeltijd. Dit wijkt niet af van het gemiddelde in de Oosterschelderegio, maar in vergelijking met het gemiddelde in Zeeland studeren op Schouwen-Duiveland minder jongeren.

- **Jongvolwassenen op Schouwen-Duiveland volgen minder vaak hbo en vaker mbo**

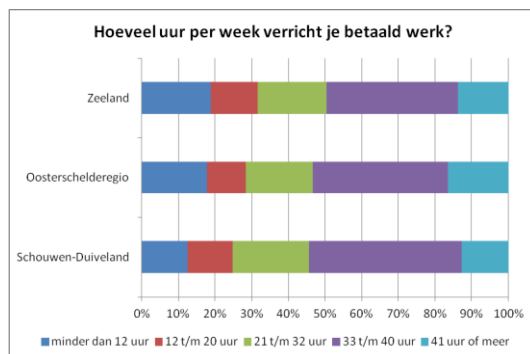
Van de jongeren die studeren volgt meer dan de helft een mbo-opleiding en drie op de tien een hbo-opleiding. Zo'n 6% volgt een universitaire opleiding. In vergelijking met de Oosterschelderegio volgen wat minder jongeren een hbo-opleiding en wat meer jongeren een mbo-opleiding.

- **Een derde van de jongvolwassenen op Schouwen-Duiveland kiest voor een opleiding in Zeeland, als die er zou zijn**

Meer dan de helft van de jongeren die nog een opleiding volgen en op Schouwen-Duiveland wonen, studeert buiten Zeeland. Dat is wat hoger dan gemiddeld in de Oosterschelderegio. Wanneer hen gevraagd wordt of ze zouden kiezen voor een opleiding in Zeeland, wanneer die aangeboden zou worden, dan zou ongeveer een derde daarvoor kiezen.

Werk

- **Jongvolwassenen op Schouwen-Duiveland werken vaker binnen de gemeentegrenzen**

Negen op de tien jongeren op Schouwen-Duiveland werken. Voor een kwart is dat minder dan 20 uur. Het merendeel werkt binnen de gemeentegrenzen. In vergelijking met gemiddeld in de Oosterschelderegio komt het duidelijk minder voor dat jongeren buiten de gemeentegrenzen werken (15% versus 31%). Het komt eveneens wat minder voor dat ze kleine baantjes hebben van minder dan 12 uur.

- **Jongvolwassenen op Schouwen-Duiveland werken wat vaker in de horeca- en recreatiesector**

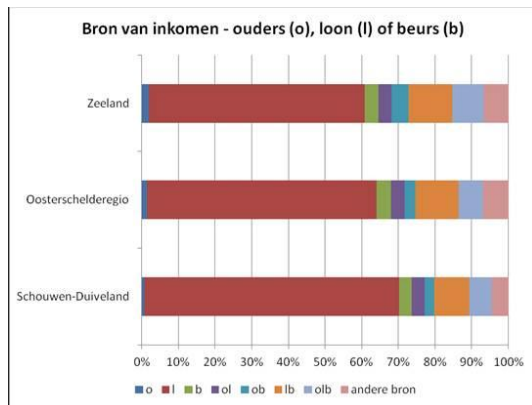
Jongeren op Schouwen-Duiveland werken vooral in de horeca, de zorg en (detail)handel. In vergelijking met gemiddeld in de Oosterschelderegio werken er meer jongeren in de sector horeca en de sector 'cultuur, sport en recreatie'.

- **Twee derde van de jongvolwassenen op Schouwen-Duiveland ziet carrièremogelijkheden in Zeeland**

Bijna twee derde van de werkende jongeren vindt dat het werk aansluit bij de opleiding en zelfs meer dan twee derde vindt dat het werk past bij het niveau van de opleiding. Ongeveer drie op de tien werkende jongeren vindt dat ze te hoog zijn opgeleid voor het werk dat ze doen. Bijna zes op de tien jongeren zien doorgroeimogelijkheden bij het bedrijf waar ze werken en twee derde ziet voor zichzelf carrièremogelijkheden in Zeeland.

Geldzaken

- ***Voornaamste bron van inkomen voor jongvolwassenen op Schouwen-Duiveland is loon***

In vergelijking met de Oosterschelderegio komen inkomsten van jongeren op Schouwen-Duiveland wat vaker puur uit loon.

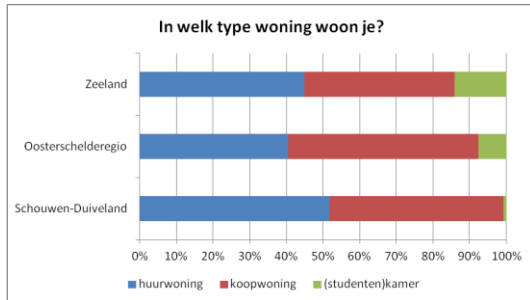
Ongeveer 15% van de jongeren heeft een netto inkomen van 1500 euro of meer per maand. Het meest voorkomend is een netto inkomen tussen de 1000 en 1500 euro.

- ***Eén op de tien jongvolwassenen op Schouwen-Duiveland heeft een schuld***

Ongeveer één op de tien jongeren geeft aan dat ze een schuld heeft (exclusief studie- of hypotheekschuld). Dit komt overeen met het gemiddelde in de Oosterschelderegio. Het aandeel jongeren met een schuld dat dit als een probleem ervaart ligt wat lager dan gemiddeld in de regio.

Wonen en woonomgeving

- ***Uitwonende jongvolwassenen op Schouwen-Duiveland wonen wat vaker in een huurwoning***

De overgrote meerderheid van de jongeren op Schouwen-Duiveland woont er al zijn of haar hele leven. Van de jongeren die niet meer bij hun ouders wonen, woont ongeveer de helft in een huurwoning. Dit is wat meer dan in de regio. Het wonen in een (studenten)kamer komt op Schouwen-Duiveland nagenoeg niet voor.

- ***Een derde van de jongvolwassenen op Schouwen-Duiveland zoekt een woning***

Zes op de tien jongeren hebben minder dan een half jaar hoeven wachten op de woning waar ze nu wonen. Dit is vergelijkbaar met gemiddeld in de regio.

Bijna negen op de tien zijn tevreden met de huisvesting die ze nu hebben. De stap naar het zelfstandig wonen is door één op de tien als (redelijk) moeilijk ervaren.

Van alle jongeren op Schouwen-Duiveland staat ongeveer één op de tien een jaar of langer ingeschreven voor een huurwoning. Dat is net wat minder dan gemiddeld in de regio (11% versus 15%). In totaal zoekt een derde van de jongvolwassenen een woning om te kopen of huren.

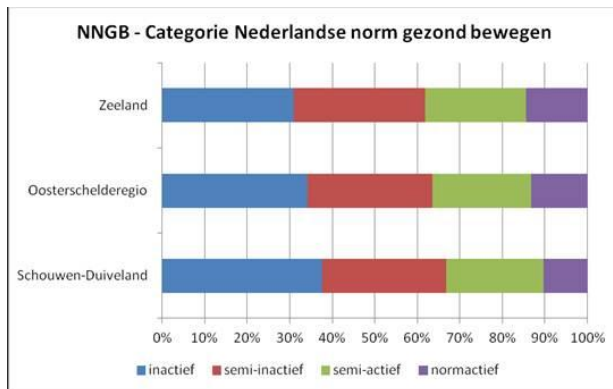
Net als elders in de regio heeft bijna twee op de tien jongeren plannen om binnen twee jaar buiten Zeeland te gaan wonen. Dit hangt vooral samen met werk, studie en/of een partner die buiten Zeeland woont.

Gezondheid

- **Een kwart van de jongvolwassenen op Schouwen-Duiveland heeft overgewicht**

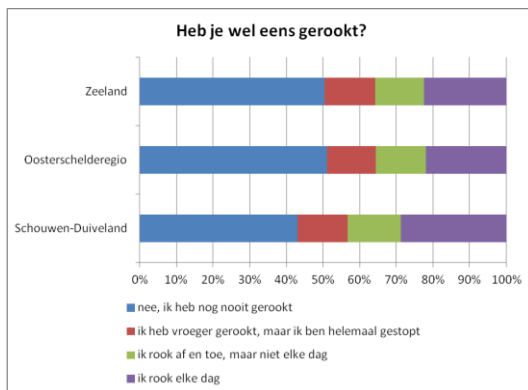
Ongeveer een kwart van de jongeren op Schouwen-Duiveland heeft overgewicht. Bij één op de twintig is zelfs sprake van obesitas. (op basis van zelfrapportage van lengte en gewicht). De cijfers voor overgewicht wijken niet af van de regio of Zeeland.

- **Minder jongvolwassenen op Schouwen-Duiveland halen de norm gezond bewegen**

Op de norm gezond bewegen (dagelijks een uur sporten/intensief bewegen) wijkt Schouwen-Duiveland af van het gemiddelde in Zeeland. Slechts een beperkt deel (10%) haalt de norm van een uur bewegen per dag en bijna vier op de tien zijn te typeren als inactief.

- **Meer jongvolwassenen op Schouwen-Duiveland roken**

Bijna drie op de tien jongeren op Schouwen-Duiveland roken elke dag, dat is hoger dan gemiddeld in de Oosterschelderegio. Ook blijkt het percentage dat nooit gerookt heeft in Schouwen-Duiveland lager dan in de regio of Zeeland.

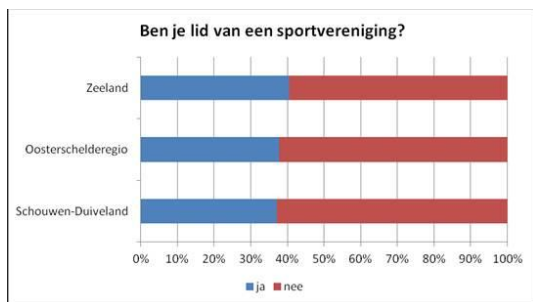
Negen van de tien jongeren drinken wel eens. Eén op de tien heeft in de afgelopen 4 weken drugs gebruikt.

- **Jongvolwassenen op Schouwen-Duiveland hebben behoefte aan informatie over opleiding, werk en wonen**

Jongeren geven aan dat zij vooral meer informatie hadden willen hebben over opleiding (27%), werk (29%) en wonen (25%). Ruim drie op de tien jongvolwassenen weten dat zij terecht kunnen bij het CJG. Een klein deel heeft ook gebruikt gemaakt van het CJG (2%). Dat is wat hoger dan gemiddeld in de regio.

Vrije tijd

- **Vier op de tien jongvolwassenen op Schouwen-Duiveland is lid van een sportvereniging**

Bijna vier op de tien jongeren zijn lid van een sportvereniging. Het aandeel vrijwilligers onder jongeren voor sport verenigingen is 14%. Een kwart van de jongeren is lid van een andere vereniging of club (niet-sport). Hierbij gaat het vooral om muziek of koor en kerkelijke verenigingen. Onder jongeren doet 15% vrijwilligerswerk voor deze niet-sportverenigingen en clubs.

- **Een derde van de jongvolwassenen doet vrijwilligerswerk**

In totaal zet een derde van de jongeren zich als vrijwilligers in voor een sportvereniging of andere vereniging of club. Bijna een op de tien jongeren geeft mantelzorg, waarvan ongeveer de helft aangeeft dit in het geheel niet zwaar te vinden en eveneens de helft een beetje zwaar. Deze percentages zijn vergelijkbaar met gemiddeld in de regio.

- **Uitgaansgedrag van jongvolwassenen op Schouwen-Duiveland nauwelijks anders dan de regio**

Zes op de tien jongeren gaan wel eens naar een café. Een kwart gaat gemiddeld 1 keer in de week of vaker. Drie op de tien gaan wel eens naar een discotheek. Verreweg de meeste zijn 1 of 2 keer geweest in de vier weken voorafgaand aan het onderzoek. Het uitgaansbeeld is vergelijkbaar met de regio. Wel blijken jongeren uit Schouwen-Duiveland wat minder vaak naar een concert te gaan dan gemiddeld in de Oosterschelderegio.

- **Meer jongvolwassenen op Schouwen-Duiveland lezen niet**

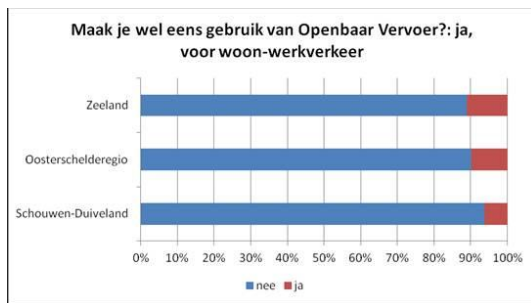
Ongeveer de helft van de jongeren op Schouwen-Duiveland besteedt *geen* tijd aan lezen. Dat is meer dan gemiddeld in de Oosterschelderegio. Acht op de tien houden zich bezig met social media en negen op de tien met surfen op internet (niet voor werk/opleiding).

Mobiliteit

- **De meeste jongvolwassenen op Schouwen-Duiveland beschikken over een auto**

Ongeveer twee op de tien jongeren beschikken *niet* over een auto. De auto wordt door jongeren vooral gebruikt in de vrije tijd, maar ook voor woon-werkverkeer en om naar de opleiding te gaan. Zo gaat meer dan de helft van de jongeren met de auto naar het werk en één op de vijf met de auto naar de opleiding.

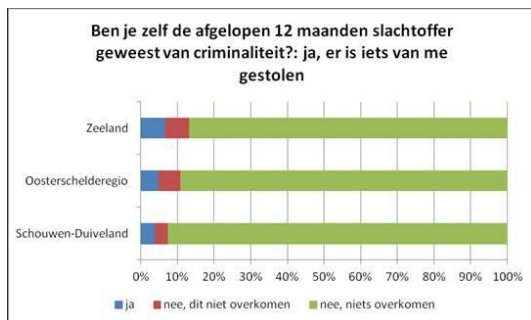
- **Jongvolwassenen op Schouwen-Duiveland gebruiken het OV minder vaak voor woon-werkverkeer**

Het openbaar vervoer wordt door iets minder dan de helft van de jongeren gebruikt. Het openbaar vervoer wordt vooral gebruikt om naar de opleiding te gaan en in de vrije tijd. Voor woon-werkverkeer heeft het openbaar vervoer maar een beperkte rol: 6% van de jongeren gaat met het openbaar vervoer naar het werk. Dat is wat lager dan gemiddeld in de Oosterschelderegio (10%).

Ongewenst gedrag

• Jongvolwassenen op Schouwen-Duiveland zijn minder vaak slachtoffer van criminaliteit

Minder dan één op de tien jongeren heeft, in het jaar voorafgaand aan het onderzoek, te maken gehad met de politie voor het plegen van een strafbaar feit. Dit is vergelijkbaar met gemiddeld in de regio. Wel blijken jongeren uit Schouwen-Duiveland minder vaak slachtoffer van criminaliteit dan gemiddeld in de regio (7% versus 11%). Hierbij lijken jongeren vooral wat minder te maken hebben gehad met vernieling en fysiek geweld.

Met discriminatie zegt 3% van de jongeren te maken te hebben gehad. Dit cijfer is vergelijkbaar met het gemiddelde in de Oosterschelderegio.

Politiek en maatschappij

- **Jongvolwassenen op Schouwen-Duiveland zien vergrijzing als grootste toekomstige probleem**

Het grootste probleem over tien jaar in Zeeland is volgens de jongeren op Schouwen-Duiveland vergrijzing: bijna vier op de tien jongeren geeft aan dat dat de grootste uitdaging is. Op verre afstand volgt werkloosheid, wat door iets meer dan één op de tien jongeren is genoemd. Ook huisvesting, drugs en criminaliteit worden elk door ongeveer één op de tien jongeren genoemd. Ten opzichte van de regio noemen jongeren wat vaker huisvesting (9% versus 6%).

- **Jongvolwassenen op Schouwen-Duiveland vinden vaker dat de informatievoorziening voor jongeren tekortschiet**

Meer dan de helft van de jongeren op Schouwen-Duiveland vindt dat zij onvoldoende informatie krijgt over zaken in hun woonplaats die jongeren aangaan. Dit is wat hoger dan gemiddeld in de regio. Ook geven zij vaker aan dat er geen jongerenraad is of dat zij niet weten of er een jongerenraad is. Net als gemiddeld in de regio is bijna één op de tien jongeren zelf actief bij het organiseren van activiteiten in hun woonplaats of gemeente.

- **Een kwart van de jongvolwassenen op Schouwen-Duiveland is geïnteresseerd in politieke onderwerpen**

Het lidmaatschap van een politieke partij ligt wat lager onder jongeren op Schouwen-Duiveland dan gemiddeld in de regio (3% versus 6%). Maar de politieke interesse wijkt niet af van de regio: drie op de tien zijn helemaal niet geïnteresseerd, iets minder dan de helft 'een beetje' en ongeveer een kwart redelijk tot zeer geïnteresseerd.

Bijlage 1: Responsverantwoording

Methode

De vragenlijst is zowel via internet als op papier aangeboden in april 2012. In alle gemeenten, behalve Borsele, is een herinneringsbrief verstuurd. De respondenten konden (om invullen aantrekkelijk te maken) een iPad winnen.

Respons

In tabel 1 is de respons (na opschoning van het databestand) per gemeente opgenomen. Borsele heeft het laagste responspercentage, Veere het hoogste.

Tabel 1 Respons per gemeente

	netto verzonden	in bestand	% respons
Borsele	847	173	20,4%
Goes	1080	299	27,7%
Hulst	635	170	26,8%
Kapelle	325	95	29,2%
Middelburg	1713	453	26,4%
Noord-Beveland	172	49	28,5%
Reimerswaal	840	227	27,0%
Schouwen-Duiveland	895	288	32,2%
Sluis	555	162	29,2%
Terneuzen	1469	426	29,0%
Tholen	877	253	28,8%
Veere	613	202	33,0%
Vlissingen	1539	352	22,9%
Zeeland	11560	3149	27,2%

Weging

Vaak is het zo dat hoger opgeleiden eerder geneigd zijn een vragenlijst in te sturen. Er is gekeken of dat voor dit onderzoek ook geldt door te kijken naar de respons onder studerende en niet-studerende, waarbij voor studerende nog onderscheid gemaakt is naar hoog (hbo/wo) en laag (mbo/vo). Uiteraard verschilt deze verdeling naar leeftijd (er zijn immers steeds meer jongeren klaar met hun opleiding naarmate ze ouder worden) en geslacht. Er blijkt inderdaad een ondervertegenwoordiging van niet-studerende en een oververtegenwoordiging van studerende aan een hogere opleiding te zijn.

In dit onderzoek wordt hiervoor gecorrigeerd door te wegen naar woonregio, leeftijd, geslacht en studerende (hoog, laag, niet). Respondente die naar verhouding te weinig voorkomen in het databestand krijgen een zwaarder gewicht (tellen zwaarder mee) dan respondenten die naar verhouding te veel in het bestand zitten. Hierdoor is er een verschil tussen het aantal ongewogen en het aantal gewogen respondenten (zie tabel 2).

Tabel 2 Ongewogen en gewogen respondenten per woongemeente

Woongemeente	ongewogen	gewogen
Borsele	173	155
Goes	299	283
Hulst	170	163
Kapelle	95	86
Middelburg	453	476
Noord-Beveland	49	48
Reimerswaal	227	222
Schouwen-Duiveland	288	286
Sluis	162	156
Terneuzen	426	408
Tholen	253	244
Veere	202	224
Vlissingen	352	373
Zeeland	3149	3123